

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till "Beslut om naturreservat för Gammelgårdsberget"

SKÖTSELPLAN

Datum
2009-09-16

Ärendebeteckning

511-5229-2009

Arkivbeteckning

2402210

1(10)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GAMMELGÅRDSBERGET I ÅSELE KOMMUN

Foto: Pontus Wallén /Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställandet av Gammelgårdsbergets naturreservat är att bevara värdefulla naturmiljöer såsom urskogsartade granskogar, senvuxna tallskogar och lövrika granskogar. Syftet uppnås genom att naturliga processer tillåts fortgå ostört. Natur och urskogs-skogsstrukturer som skiktning, död ved och gamla grova träd ska finnas i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna nyttjas för naturstudier, undervisning samt forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Gammelgårdsberget
Nummer	2402210
Reg-DOS id	2014876
Natura 2000	-
Kommun	Åsele
Län	AC
Lägesbeskrivning	Ca 20 km NV Åsele, ekokarta 21H 7D
Naturgeografisk region	Mittkoordinat (RT90 2,5 gon V): 1568914, 7136792 32 c, norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslä- ter
Värdetrakt	14. Aspsjökullen - Laraborg
Bränningstrakt	-
Gräns	Se beslutscharta
Markägare	Statlig (Sveaskog)
Fastigheter	Del av Åseleskogen 1:1>5
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	250 ha
Skyddad areal produktiv skog	146 ha

2.2 Naturtyper inom området

Naturtypsindelning ¹		Areal (ha)
Granskog	- blåbärsristyp (2.1.2.1)	104,6 ha
Tallskog	- lingonristyp (2.1.1.4)	64,1 ha
	- lavtyp (2.1.1.1)	2,3 ha
Blandskog	- ris-gräs typ (2.3.1.2)	71,4 ha
Fattigkärr	- fattig kärrvegetation (3.2)	5,8 ha

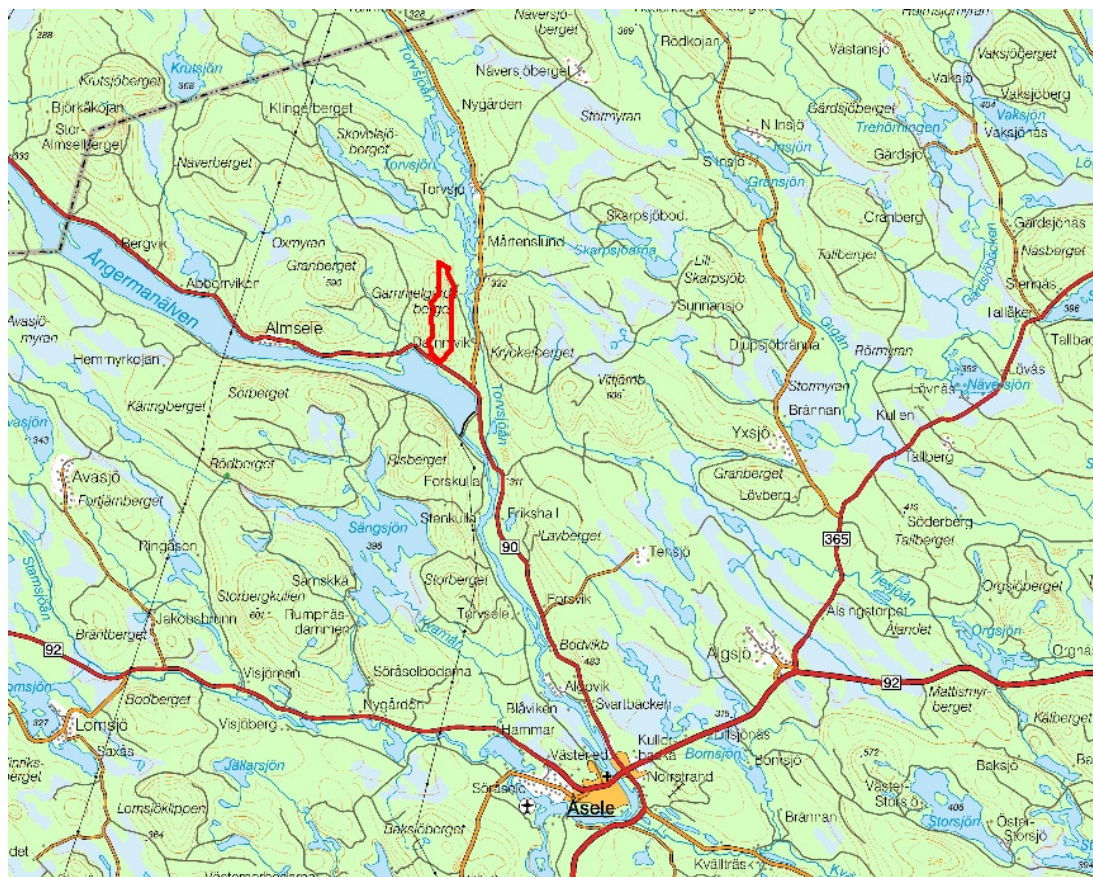
¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994* (se bilaga 1).

Naturtypsindelning ²		Areal (ha)
Skog	Västlig taiga (9010)	150,2 ha
	Övrig skogsmark (9900)	7,8 ha
Berg	Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar (8220)	80,4 ha
	Gles hållmarksskog (8920)	0,98 ha
Våtmark	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	5,8 ha

² Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Gammelgårdsbergets naturreservat ligger cirka 2 mil nordväst om Åsele och utgörs av en utmärkande och mäktig bergsbrant med stup och lodytor främst åt öster. Reservatet, med drygt 340 till 530 meter över havet, består av skogen i sluttningarna och på toppen samt de mindre våtmarkerna mot väster.

Översiktskarta Gammelgårdsbergets naturreservat

Berggrunden består av en magmatisk granit, röd till grå, grovkornig och porfyrisk, s.k. Revsundsgranit som är karakteristisk för länets inland. Denna bergart är näringsfattig och ger normalt upphov till näringsfattig vegetation. Marken domineras av berg i dagen, med ett tunt och osammanhängande moräntäcke. Gammelgårdsberget har utsatts för en

mycket kraftig lateral glacial erosion på dess östra sida som idag utgörs utav stup och lodytor. Nedanför berget på denna sida finns ett flertal små ändmoräner blandade med moränryggar utan orientering nere längs Torvsjöån. Moränformerna visar att det i ett senare skede av isavsmältningen funnits ett aktivt isflöde från norr i dalgången.

Större delen av östbranten samt det flackare området som ligger ovanför branten utgörs av produktiv urskogsartad granskog med gott om 200-300 åriga granar. Skogen har också varierande inslag av flerhundraåriga tallar samt en del förrötade granlågor i olika dimensioner. Lövinslaget är mycket spritt och utgörs av främst björk och sälg. På de flackare markerna är tallinslaget mera påtagligt, delvis helt talldominerat på hållmarkerna. Här förekommer rikligt med grova, glest lågvuxna flerhundraåriga tallträd där den döda veden förekommer sparsamt och inslaget av avverkningsstubbar är enstaka.

På de flackare markerna på toppen av berget samt i sluttningarna i väster och sydväst är skogen mestadels grandominerad med 120-150 åriga träd. I de södra delarna är skogen grandominerad samt skiktad med äldre granar och inslag av 200-300 årig tallar. Här utgörs den döda veden av främst kläna granlågor med bitvis inslag av grova tallågor i olika nedbrytningsfaser och dimensioner. I den västligaste delen finns det bitvis gott om asplågor.

I den sydligaste delen av reservatet består en mindre del av tallurskog med gott om död ved i olika dimensioner och nedbrytningsfaser. Det finns gott om 200 åriga träd även flera tallar med brandljud förekommer.

Norra delen av reservatet består huvudsakligen av branta blockrika nordostsluttningar samt en mindre flack västsluttande sumpmark. Skogarna är mellan 130-150 år med inslag av äldre granar och tallar. Björk och sälg förekommer rätt rikligt men inte dominerande. Området är hårt plockhugget och den döda veden förekommer sparsamt

Gammelgårdsbergets karaktär av grannaturskogar med gott om gamla träd gör området gynnsamt för växter och djur som är beroende av ostörda ekosystem. Följande noteringar av ovanliga och intressanta arter har gjorts i området (arter sorterade i bokstavsordning och hotkategori enligt rödlistan 2005 anges inom parentes): Barkflikmossa, brunpudrad nållav (NT), bårdlav, bändelkorsnäbb, doftskinn (NT), dvärgbägarlav (NT), gammelgranskål (NT), gränstikka (NT), jungfru Marie nycklar, knärot, kolflarnlav, lappticka (NT), luddlav, lunglav (NT), mörk husmossa, narrtagging (NT), praktklipptuss (VU), rosenticka (NT), skinnlav, skrovellav (NT), spillkråka, spindelblomster, stuplav, timmerticka, tjäder, tornfalk, torta, trädbasdynlav, ullticka, vedtrappmossa (NT), vitmosslav

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas ett antal mätbara bevarandemål. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling, areal 240 ha

Skötselområdet består av all skogsmark inom reservatet. Skogen varierar från senvuxna granskogar med varierande inslag av gamla tallar, till yngre granskogar med lövrika inslag (Bilaga 3, delområde 1). Merparten av skötselområdet utgörs redan i dag av olikåldriga bestånd med gott om död ved och gamla träd. Skötselområdets skogar ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så

som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars vednedbrytning samt nyetablering av träd i skogen. De arealer skog i skötselområdet som ej utgörs av naturskog i dag ska på sikt och genom frånvaro av mänskliga ingrepp få utvecklas mot ett naturskogsartat tillstånd med samma bevarandemål som omgivande skogar. Det innefattar även att en spontan brand bör tillåtas brinna så långt möjligt är inom reservatet utifrån säkerhetsmässiga aspekter.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 240 ha.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

Barnnaturskog med död ved. Foto: Pontus Wallén/ Länsstyrelsen

3.2 Skötselområde 2, våtmarker med fri utveckling, areal 6 ha

Området består av ett antal mindre, fattigkärr. Skötselområdets myrar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker uppgår till 6 ha
- 90 procent av våtmarkerna har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Gammelgårdsberget utgör främst ett lokalt friluftsområde som utnyttjas för jakt, svamp-och bärplockning. Utöver detta är nog Gammelgårdsberget ganska okänt besöksmål för en naturintresserad allmänhet. Besöksfrekvensen till Gammelgårdsberget bedöms få liten omfattning då reservatet ligger relativt otillgängligt. En eventuell ökning av besök till följd av reservatsbildningen bedöms inte komma att äventyra områdets naturvärden.

4.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Nyttjandet av området som utflyktsmål ska främjas genom att en reservatsskylt iordningställs intill reservatsgränsen i reservatets östliga del. En informations-skylt (A3) med karta över reservatet ska sättas upp vid gränsen. Lämpliga platser för placeringar av anläggningarna presenteras på kartan i bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas en väl underhållna informationsskylt med beskrivning av naturmiljöer i reservatet, föreskrifter för allmänheten samt en karta

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskyltar.

5. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 4	1

¹Siffran anger prioriteringsordning ifall genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske minst vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Anläggningar för friluftsliv